

ZUIDVLEUGEL

Workshop 1: De weerbare regio – Frank van Oort (Universiteit Utrecht)

Gouden randjes

Frank van Oort begint zijn inleiding met een korte brug naar Henri de Groot, waarbij hij bevestigt dat er negatieve trends en signalen zichtbaar zijn. Toch benadrukt hij dat de Zuidvleugel op dit moment over all gezien een sterke positie inneemt. De vraag is echter hoe deze toekomst- en crisisbestendig versterkt kan worden. Er zijn sterke clusters, maar deze ontwikkelen zich verschillend en bevinden zich in verschillende fases van ontwikkeling (levenscycli). De vraag hoe innovatiekracht en meer interactie en cross-overs tussen de clusters gegenereerd kan worden - waarbij tegelijkertijd ook passende investeringen naar de Zuidvleugel toe getrokken kunnen worden - staat dan ook centraal in het traject van de weerbare regio. De tuinbouwsector is volgens van Oort een goed voorbeeld voor bedreigingen en kansen. In het verhaal van Henri de Groot werd een relatief somber beeld geschetst terwijl veel van de projecten die op het symposium werden getoond een directe link met de tuinbouwsector hebben. Veel 'gouden randjes' ontstaan dan ook op het snijvlak van sterke clusters en nieuwe activiteiten die nog moeilijk voorspelbaar zijn.

Zuidvleugelvliegwielen

De innovatiekracht en de concurrentiekracht wordt sterk door kennis en vaardigheden van mensen en door ruimtelijke locatiefactoren bepaald en begunstigd. Belangrijk is om te weten wie concurrenten zijn en welke locatiefactoren realistisch door concrete acties te beïnvloeden zijn. Belangrijk voor het profiel van de Zuidvleugel is de mate van agglomeratiekracht en het vermogen om via een gericht acquisitiebeleid de passende investeringen naar het gebied te trekken. Groei zit vooral in verrassende segmenten en verbindingen die cross-overs kunnen maken. Hiervoor introduceert van Oort het 'Zuidvleugelvliegwielen' dat de belangrijke verbindingen tussen sterke clusters benadrukt. Passend bij de duale ruimtelijk-economische structuur van Zuid-Holland is het van belang om niet alleen stedelijke activiteiten en voorzieningen te versterken, maar tegelijkertijd ook belangrijke randvoorwaarden voor de productie- en kenniseconomie te versterken. Veel vernieuwing is juist ook in het snijvlak tussen die twee te behalen.

Verschillende thema's zijn daarbij volgens van Oort van belang. Een gericht en toegepast arbeidsmarktbeleid, de bereikbaarheid en connectiviteit van activiteiten en kennis en het versterken van de agglomeratiekracht van de bestaande ruimtelijk-economische structuur.

Discussie met de zaal

Voorspelbaarheid gouden randen

In de discussie met de zaal komen vragen over de voorspelbaarheid van gouden randen terug. Voor Frank van Oort is dit minder een vraag van voorspelbaarheid of speculeren zodra je altijd van je eigen sterktes en huidige activiteiten vertrekt. Regionale ontwikkeling kan volgens hem dan ook beter stapsgewijs op basis van eigen kracht gestuurd worden.

Grenzen

Een tweede punt is de schaal en afbakening van het onderzoek. Op de vraag in hoeverre hier ook grensoverschrijdend gekeken moet worden is het antwoord dat grenzen en schalen vooral afhangen van de handels- en kennisnetwerken die voor een bepaald gebied en haar activiteiten belangrijk zijn. De duale structuur van Zuid-Holland maakt dan ook dat soms meer naar het zuiden en soms naar het noorden en

oosten gekeken wordt. De vraag van schaal en impact heeft ook in relatie met de S3 doelstellingen van de EU relevantie.

Arbeidsmarkt

Op de vraag of en hoe het arbeidsmarktbeleid beter gericht kan worden is er discussie over wie dan de lead moet nemen. Zeker is volgens de zaal dat er een rol voor de overheid blijft. Maar of dat in sommige gevallen de gemeentes of de provincie blijft hangt dan af van het vraagstuk. Bedrijfsleven en kamer van koophandel blijven belangrijke partners. Voor wethouder Hans van der Akker uit Gouda is de VNG erg actief en ook een interessante acteur voor de lokale en regionale schaal. Bert Mooren (VNO-NCW-West) benadrukt dat er in ieder geval een belangrijk maatschappelijk vraagstuk ligt wat zich nu met name in het technisch onderwijs en de onderkant van de arbeidsmarkt manifesteert. De aantrekkingskracht van vacatures en de beschikbaarheid van mensen zijn vandaag de echte pijnpunten in sommige sectoren. Sterke steden kunnen met meer dienstverlenende bedrijvigheid een aanzuigende werking hebben voor de onderkant.

Er is dan ook reden genoeg om op bovenregionale schaal na te gaan denken want opschaling is hard nodig. Beter organiseren betekent ook meer informatie richting bedrijven. Ondernemers hebben vaak onvoldoende zicht op de situatie.

De discussie maakt duidelijk dat er over het wat en hoe moet dan ook serieus, maar vooral op basis van concrete opties en inhoud gesproken moet worden voordat de vraag wie wanneer welke rol pakt.

Helmut Thoele en Mark Bottema